

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Короткевич Ксенії Єгорівни
«Формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів
хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Вивчення тексту дисертації Короткевич К. Є. засвідчує, що її авторка звернулася до актуальної проблеми дослідження, переконливо довела важливість формування умінь навчальної самоорганізації у процесі фахової підготовки та здатність майбутніх викладачів хореографічних дисциплін до її здійснення.

Варто зазначити, що текст дисертації комплексно охоплює широке коло питань стовно виконання поставлених завдань дослідження з опорою на значний обсяг відповідних інформаційних джерел та чітко сконцентровану наукову позицію автора.

Робота має наукову новизну і теоретичну значущість. Обґрунтовані в ній положення, узагальнення і висновки надзвичайно важливі для визначення стратегічних орієнтирів формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки.

Короткевич К. Є. коректно й чітко сформулювала мету, завдання, гіпотезу, окреслила методи дослідження, що дозволило їй визначити найбільш ефективні підходи до організації наукового пошуку.

Не викликає заперечень й логіка подання результатів дослідження; структурування матеріалу та його представлення у трьох розділах дисертації дозволило здобувачці ґрунтовно й послідовно розкрити проблему формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки.

Як вимагає логіка, в першому розділі – «Теоретичні основи формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки» – схарактеризовано результати

вивчення численних наукових праць, що дозволило розкрити феноменологічну сутність понять «синергетика», «самоорганізація», «педагогічна самоорганізація». Глибокий аналіз наукових джерел дозволив Короткевич К. Є. дійти обґрунтованого висновку про вагомість досліджуваного феномену «уміння навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін». Дослідницею сформульоване авторське розуміння сутності окресленого поняття та здійснено його структурно-компонентний аналіз (планувально-стратегічний; управлінсько-регулятивний; інтроспективно-оцінний).

У другому розділі – «Формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки» – Короткевич К. Є. обґрунтовано доцільність використання синергетичного, акмеологічного та компетентнісного наукових підходів як методологічних засад дослідження та зацентовано увагу на важливості опори на спеціальні принципи формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки. Автором теоретично визначено педагогічні умови впровадження яких у процес фахової підготовки майбутніх викладачів хореографії забезпечує ефективний вплив на формування умінь навчальної самоорганізації (підвищення самомотивації студентів до професійного самовдосконалення; активізація самостійної освітньої діяльності студентів-хореографів у різних формах організації навчання (аудиторна, дистанційна, самопідготовка); стимулювання майбутніх викладачів хореографічних до саморефлексії та аналізу власних початкових дій).

Цінним у роботі є представлення дослідницею моделі формування вмінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін, що містить проєктивно-цільову (мета, наукові підходи та принципи, структурні компоненти), процесуально-змістову (система критеріїв та показників, педагогічні умови, етапи і методи навчання) та результативну складові,

реалізація якої забезпечила логічне і планомірне досягнення запланованого результату.

Докладно представлено й аналіз критеріїв (прогностичного, операційного й рефлексійного) та показників, на базі чого здобувачкою виявлено та ґрунтовно схарактеризовано рівні (високий, середній, низький) формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі їх професійної підготовки з урахуванням запропонованих у дослідженні педагогічних умов.

Не викликає заперечень й організація експерименту, результати якого наводяться у третьому розділі дисертації – «Дослідно-експериментальна робота з формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки», у якому експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування умінь навчальної самоорганізації та апробовано авторську методику формування цих умінь у майбутніх викладачів хореографічних дисциплін. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи засвідчив наявність позитивної динаміки у рівнях сформованості в учасників експериментальної групи у порівнянні зі студентами контрольної групи, що було підтверджено засобами математичної обробки числових даних (критерій Пірсона χ^2).

Всі наукові положення й висновки дисертації є повно обґрунтованими.

Робота має практичне значення, яке полягає в тому, що науково обґрунтовані педагогічні умови експериментально перевірено й частково впроваджено в освітній процес протягом трьох етапів: цілепокладального, функціонального та аналітичного, зміст кожного з яких був спрямований на послідовне формування компонентів структури означеного феномену.

Цінним у роботі є розробка та апробація дисертанткою авторської методики формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки.

Зміст роботи доповнюється завдяки представленню матеріалів через рисунки (13), таблиці (18), додатки (8).

Вагомими, що відповідають сучасним вимогам, є впровадження та оприлюднення результатів дисертаційного дослідження. Як підтвердження цього є їх належна апробація на конференціях різного рівня.

Результати дисертаційної роботи висвітлено у 9 публікаціях автора, з них 7 – одноосібних, з-поміж яких: 4 статті – у наукових фахових виданнях України; 1 стаття – у зарубіжному науковому виданні, що включене до наукометричної бази Scopus; 4 статті – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Отже, представлення результатів дослідження, кількість та обсяг публікацій, їх повнота розкриття змісту дисертації відповідає вимогам щодо наукових робіт, поданих на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертанткою особисто. Дотримані в роботі принципи академічної доброчесності. Використані в дисертації ідеї інших авторів мають відповідні посилання і використані для підкріплення результатів здобувача.

Виходячи із зазначеного, є підстави вважати дисертаційну роботу Короткевич К. Є. дослідженням, що має теоретичну і практичну значущість та свідчить про вміння автора виявляти й ґрунтовно досліджувати актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у системі вищої освіти. Водночас робота Короткевич Ксенії Єгорівни не позбавлена деяких неточностей, а також містить положення, які спонукають до дискусії. До них можна віднести такі:

1. На нашу думку, потребує більшої структуризації зміст п.1.1. щодо представлення категорії «самоорганізація» та її похідних. При цьому варто більший акцент зробити на її педагогічній складовій, деталізуючи поняття «навчальна самоорганізація».

2. При розкритті другої педагогічної умови варто більший акцент зробити на специфіці навчання та здійснення самоосвітньої діяльності студентами-хореографами в умовах дистанційної освіти (розкрити спрямованість інтернет-

ресурсів та комунікації щодо формування, наприклад, хореографічно-виконавських умінь тощо).

3. Доречно було б деталізувати представлені показники зазначених критеріїв сформованості вмінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографії.

Проте висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Формування умінь навчальної самоорганізації майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у процесі фахової підготовки» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Короткевич Ксенія Єгорівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки

та спеціальної освіти

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка

Микола ДУБІНКА

